

met Oxford in Nederlands-Indië. Zelf had hij het voorrecht gehad met verschillende mensen uit deze beweging in relatie te komen. Bij hen had hij mooie voorbeelden van schuldbelijdenis en Woordverkondiging gezien. Mensen waarmee de kerk was uitgesproken, werden in de Groep weer op de knieën gebracht en keerden zelfs in de schoot van de kerk terug. Daarom had de classis Batavia destijds niet voorgeschreven om in zulke gevallen maatregelen tegen ambtsdragers te nemen. Vervolgens riep hij de synode op tot voorzichtigheid in het doen van een uitspraak, opdat de gereformeerden in Indië geen onrecht zou worden aangedaan. Ouderling A. Warnaar zag geen groot gevaar in de Buchman-beweging, terwijl ds. Mak, afgevaardigde namens Nederlands-Indië ter synode, ervoor waarschuwde de jonge kerken in Indië niet door een veroordeling in moeilijkheden te brengen. Bovendien dacht hij dat de resten van deze beweging binnen niet al te lange tijd wel zouden zijn verdwenen.

De discussie werd aangewakkerd doordat men de situatie in Nederland met die in Indië ging vergelijken. Wanneer de afwezige afgevaardigden Harrenstein en Kraan eraan hadden kunnen deelnemen, was dit wellicht nog versterkt. Wilde men enerzijds de classis Batavia oproepen tot een grotere consequentie inzake de naleving van haar eigen besluit betreffende de deelname van ambtsdragers aan de Buchman-beweging, anderzijds stelde Commissie VI voor om Yerseke te laten weten, dat de zaak niet urgent genoeg was voor een synodale uitspraak. Schilder schreef daarom later dat het vreemd zou zijn als men een commissie wel enkel jaren over het genadeverbond en de pluriformiteit der kerk liet studeren,¹⁰⁵ terwijl zou worden geduld dat een humanistische beweging met behulp van ambtsdragers haar ondergravende werk zou kunnen voortzetten. Aan de afgevaardigde, die Oxford op de synode had verdedigd met de aanhaling uit het boek Prediker 'Een levende hond is beter dan een dode leeuw', gaf hij als repliek: 'Een levende patiënt is beter dan een dode medicijnman'.¹⁰⁶

Toen Schilders oud-collega uit Delfshaven, ds. H. Knoop, in navolging van hem schreef, dat de kerk tegenover de Buchman-beweging dezelfde houding moest innemen als Paulus tegenover de slavin te Philippi, concludeerde *Het Zoeklicht* hieruit, dat hij deze beweging als duivelswerk zag. Een gevolgtrekking die het *Utrechtsch Nieuwsblad* eerder ook al in verband met Schilders uitspraak gemeend

de nieuwere zendingswetenschap, Kampen 1985, 58-66.

105. Stellingwerff, *De Vrije Universiteit*, 203-251.

106. *De Standaard*, 27 september 1939. *De Reformatie*, 19e jrg. no.52 (29 september 1939). Overigens kwam Schilder als auteur van het 'Kerkelijk overzicht 1939' voor het *Jaarboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken in Nederland*, 23e jrg. (1939) niet meer op deze zaak terug. Zie voor een reactie van Kaajan: *Utrechtsche Kerkbode*, 53e jrg. nr.40 (7 oktober 1939).